

Felvételi!!!

Zsibongó tömeg az Auditorium Maximum előtt. Nem szokatlan látvány ez máskor sem. Most mégis más a kép: ünneplőbe öltözött fiúk, lányok (kevesebb a „mini”) és nagyon sok drukoló szülő. *Felvételi!* Még néhány perc, és kezdődik a magyar irodalmi írásbeli. A nyelvtanon már túl vannak, talán az izgalom is kisebb, mint két órával ezelőtt.

Laci jelessel érett a Tómrökeny Gimnázium angol tagozatos osztályában. Magyar-angol szakra jelentkezett, már régen eldöntötte, hogy ezt a pályát választja. „Nem is tudom, melyik tárgytól tartok jobban. — feleli kérdésre —. A nyelvtani teszt könnyebb volt, sokkal nehezebbet vártam. De most... jaj, vajon milyen témák lesznek?” — sóhajt és látom rajta, hogy bár férfiasan tartja magát, azért nagyon izgul.

Általános találgatások: „biztosan valamilyen évfordulóhoz kapcsolódik”, „szerintem elemzés lesz” — hallom innen is, onnan is. Már csak néhány pillanatot és minden kiderül. En is bent vagyok, amikor fölbontják a borítékot. A feszült csend után mély sóhajtások. Ki tudja mit jelentenek! Mindhárom téma elemzés. (Összevető verselemzés; tíz megadott film közül egy elemző értékelése és egy drámaelemzés.) Lacira nézek. Bólint, hogy nincs semmi vész. Majd kiderül.

Objektív teszrendszer?

Néhány nappal később a magyar írásbeliket javító oktatókkal beszéltem. Elmondták, hogy a nyelvtani teszt valóban nem volt nehéz, bár felelőre a

középiskolában tanult egész nyelvtani anyagot. Általában sikeres megoldások születtek.

Az irodalmi dolgozatokról viszont sokkal több rosszat hallottam. Nem ritka a nullás és elégtelen eredmény, sokban homoszegtek a helyesírási hibák. (Elgondolkasztó, hogy ilyen helyesírás mellett egyáltalán mertek magyar szakra jelentkezni!) A nagyobb problémát, illetve a pontszámok nem reális összegét sok esetben az okozta, hogy néhány elégtelen irodalmi dolgozatot jeles nyelvtani teszt húzott fel közepes összeredményre. Tehát míg irodalmi produkciója alapján szóbeli-re sem lehetne bocsájtani a jelöltet, addig a nyelvtan segítségével egy „előkelő” közepes sikerült elérnie. Általános oktatói vélemény az, hogy az elkövetkező években más formában kellene megoldani a magyar írásbeli rendszerét. A látszólag abszolút objektív teszrendszer sem tükrözi mindig a valóságot.

Keresztbeszervezés

Baj van a szervezéssel! Bizony sokszor és sok helyen vagyunk kénytelenek megállapítani. Úgy látszik, még a felvételi vizsgák sem kivételesek. A levelező tagozatra jelentkező jogászok írásbelijén történt. Helyszín: a TTK előadó terme, az Ady téri épületben. Itt az lett volna a helyszín, de jó félórás varakozás után már kezdtek nyugtalanodni a jelöltek. Egyrészt azért, mert a teremben már nem volt ülőhely, s közben egyre érkeztek újabb és újabb „páciensek”, másrészt hogy a késés miatt talán majd rövidebb lesz a kidolgozási idő. Valamit tenni kellene! Szinte megkönnyebbültem, amikor megláttam az egyetlen bennfentes ismerőst, Majoros bácsit, aki a katedra mellett állt és szemmeláthatólag elé-

gedetlenül figyelte az egyre szaporodó tömeget. Amikor megkérdeztem tőle, hogy mikor jön a felügyelő és mi legyen azokkal, akik állnak, röviden és kéréletlenül közölte: „Nem lesz itt felvételi, hanem egy konferencia. Itt van ni a meghívó” — nyomta az orrom alá. Megnéztem, igaz volt. Keresztbeszervezés — most minden világos. Illetve nem világos, sőt... Újabb negyedóra — a jelölteket más terembe irányították, a konferencia is megkezdődött, szóval minden rendben folyt tovább. Csupán egy kis baj volt a szervezéssel.

Amikor csendesen közéjük telepedtem, a Semmelweis kollégium társalgójában, észre sem vettem. Az éppen „kivégzett” delikvensre pufogtatták a szokásos — Mit kérdeztek? Tudtal? Milyenek voltak? Nagyon nehéz? — kérdések pergőtűzét. A sötét ruha, ünneplő hajviselet a „Mi van benn?” jellegzetes faggatása minden érrefelé tévedőnek azonnal elárulta: vizsgázók. Az izgalommal befelgyűrt elfogódottság az arcukon, a hátuk mögött az aggódó szülők — igen; felvételizők. Június 29-től július 11-ig ók vették birtokba a kollégiumot. Illetve vették volna, — gondolom mindjárt hat évre is, szíves örömet. — De itt sajátos rend uralkodott ezekben a napokban. A földszinti társalgó városzoba felé alakult, ahonnan feljebb beljebb jutni csak hívásra és kísérettel lehetett. Két egyetemista fiú szigorú alkalmi Cserberusként vigyázta az első emeletre vezető ajtót — azon túl egy más világ volt. A lakosbábokból felvételi bizottsági termek lettek, ahová a bizottságokban tevékenykedő KISZ megbízottak mütösöket megszegyenítő gondoskodással, tapintattal hozták-vitték a remegő lábú vizsgálandó (pardon vizsgálandó) gyerekeket. Egészen furcsa asszociációkra készítő ünnepélyes tiszteletesség — a felvételi vizsgákon

évek óta cirkáló riporternék is szokatlan. Legalább annyira, mint azok a kérdőívek, amelyeken a jelöltek 56 kérdésben vallhattak „gondolkodó tollakkal” arról, hogy miért választják az orvosi pályát... Tanulságos szüneti olvasmány lett volna ezeknek a kérdőíveknek a bönghésése. Persze, a felvételizőket a szóbeli napján ez érdekelte talán a legkevésbé. Naphosszat a fajsúly és sűrűség, a vitaminok, a budapesti felhívás, az angol kormányváltás, a sikerült, vagy majd jövőre kérdéseim rágódtak lankadatlan buzgalommal, a maguk sötétruhás, fehérblúzos körében, ügyet sem vetve a civilekre.

Minden nap mások üldögéltek, vagy sétálgattak a Semmelweis társalgójában; nagyon sokan voltak és nagyon sokfélék. Mégis ugyanolyanok, mint több ezer társuk, ezekben a napokban más karok és rendek folyosóin — felvételizők.

„Mégiscsak felháborító...”

A jogi kart a szóbelik idején valószínűleg előzőnőtték reggelként a jelöltek. Olyannyira feltűnő volt nagy létszámuk, hogy a vizsgára várók egyike megjegyezte mellettem: „Mégiscsak felháborító, hogy mennyire akarnak jogászok lenni!” Nemes dühöt, arisztokratikus fölényre váltva természetesen maradt; a vizsga után távoztában senkinek sem mondott viszontlátást — gondolom nem kívánta.

Mint ahogyan bizonyára kollégája is lemondott volna ezen a napon egy viszontlátásról. Szerettem volna látni az arcát, amikor leült vizsgázni S. M. adjunktus elé, akit előzőleg a folyosón barátságosan hátbaveregetett, és megkérdezett, hogy nem fél-e a vizsgától...

SZ. M.—S. N. E.

Dokumentumok — szerkesztette Gaál Endre

Talán akadnak, akik úgy vélekednek, hogy az 1917—1919-es forradalmi időszakról már mindent elmondtak. Ami a lényegét illeti — igen: a forradalmi helyzetből a legutódatosabb proletárok vezetésével a tömegek óhaját és akarátát kifejezve — a polgári forradalmat keresztül munkás-paraszt hatalmat hoztak létre. Ezt a folyamatot illusztrálja megyei vonatkozásban — ám a hogyan vizsgálata már országosan is érvényes — a Gaál Endre szerkesztésében megjelent *A Csongrád megyei munkásmozgalom 1917—1919 augusztus 1. című mintegy 600 oldalas 334 dokumentumot tartalmazó könyv, amely egy több kötetre tervezett sorozat első megjelent kötete.*

Gaál Endre bevezető tanulmánya, amely a kötetből függetlenül, önállóan is értékes, kulcsot ad a dokumentumok mélyebb megértéséhez.

A dokumentumok — a lényegüket tekintve — három fő csoportba oszthatók: Első csoportban vannak azok, amelyek a *forradalom érelődését, a forradalmi helyzet kialakulását* mutatják be. Mi sarkallta az embereket arra, hogy jobbra fordítsák helyzetüket? A háború, illetve a háborúellenesség. A harcoló katonák meggyűlöltek a háborút; békét, szociális változást akartak. Nemcsak „oros békét”, hanem „általános békét” — vagyis minden fronton békét. Az itthonmaradt hozzátartozók, főleg az asszonyok ösztönös megmozdulásai szinte mindennaposak. (Pl.: Míndszentem 400 asszony köz- és magánépületek ablakait veri be.) E lázongások oka rendszerint a rossz élelmiszerellátás. Ugyanakkor a gazdák a sertésekkel etetik meg a gabonát — amint arról a Népszava tudósít.

E két dokumentum világosan mutatja, hogy a háború *kiélezte* és *mindenki számára világossá, nyilvánvalóvá* tette a már korábban meglevő osztályellentéteket. E dokumentumok szétzúzzák az osztálybékítő ábrándjait. A Szegedi Napló „Ne bántsk most egymást...” felszólítása nem jár eredménnyel. A történelem fejlődésébe nem kalkulálja be a jószándékok. Legfeljebb hirdetőjét teszi nevéssé. A forradalmi folyamat fejlődésének másik nagy ösztönzője az Októberi Forradalom. Az erjedést a hazatért katonák segítik. Így tesz Pitvaros községben az

1918 tavaszán hazatért Gaj János „...aki úton — útfélen a hazai állapotokat kifogásolta...” és ígerte „...ő majd azon lesz, hogy ezek a dolgok jobbra forduljanak. Gaj Jánost elő is állították mert Pitvaros lakossága „...szociális eszméktől amúgyis telítve van, hangulata meglehetősen izzó és a legcsekélyebb izgatás is elegendő, hogy azt kitörésre bírja.” Világosan kitűnik ebből a hivatalos jelentésből (tehát az uralkodóosztály véleménye!), hogy a forradalmat nem Lenin és a bolsevikok küldték Magyarországra, hanem az a magyar valóságból született.

A dokumentumok másik csoportja a *polgári demokratikus forradalom győzelmét és a nyomán fellépő és a teljes szociális igazságot követelő tömegmozgalmat* illusztrálja.

A harmadik csoport a *munkás-paraszt hatalom megyei működéséről* ad képet.

Nem azért nem időzünk az utóbbi két rész dokumentumainál, mert a válogatás kevésbé sikerült. Inkább azért időzünk az első csoportnál, mert az igazán izgalmas mindig a forradalmat megelőző helyzet, a válság, a krízis.

A mű nem Szeged-centrikus. Nem csak azért, mert a szerkesztő megyei körképet igyekszik adni — és ad is — hanem, mert Szeged a francia csapatok jelenléte miatt speciális helyzetben van. A francia katonai jelenlét megakadályozza a munkás-paraszt hatalom kiépítését és megszilárdítását.

Am egyáltalán nem alázatos behódoláslásról van szó, amint azt a júniusi sztrájkok bizonyítják.

A dokumentumok sorrendjének logikája a történelmi fejlődést követi és ragyogó körképet ad a forradalmi korszak osztályharcairól. A harcok közben feltűnnek a vezetők, de a főszereplő mindvégig a tömeg.

Erdeklődőknek és szakembereknek egyaránt értékes élményt nyújt a kötet. A megyében tanító történelemtanárok pedig nem nélkülözhetik.

Erdeklődéssel várjuk a következő köteteket.

DR. NAGY LÁSZLÓ

A világ történéseinek hasznos dialógusa

Beszélgetés dr. Wittman Tibor professzorral a moszkvai történeész kongresszusról

Mint lapunkban olvashatják az augusztus 16—23 között Moszkvában megrendezett történeész kongresszuson egyetemünk történeész oktatói nagy számmal vettek részt. A szegedi küldöttség tagjai közül dr. Wittman Tibor egyetemi tanárt kértem meg, hogy beszéljen a kongresszuson tapasztalatairól. — A XIII. Nemzetközi Történeész Kongresszus méreteiben lenyűgöző volt, a mintegy 4000 résztvevő a szovjet vendéglátók gondos rendezésében cserélhette ki nézeteit tapasztalatait, vitázhathott és ismerkedhetett. Egészen megállapítható, hogy a szocialista országok nagy lépést tettek történettudományi eredményeik, kutatási módszereik megismertetésére. Minden szekcióban ott voltak felszólalók. A mintegy 80 tagú magyar küldöttség is

derekesan kivette részét a vitában, a szegediek közül Mérei Gyula professzor és én szólaltunk fel.

— *Hogyan látja professzor úr a magyar történettudomány eredményeit a kongresszus tükrében?*

— Személyes tapasztalataim alapján a XVII. századi „válságról” szóló vitáról és a latin-amerikai referátumokról és hozzászólásokról tudok néhány megfigyelést tenni az egyetemes történeész álláspontjáról. Ez utóbbit azért hangsúlyozom, mert megfigyelésem nem esik egybe a Népszabadságban megjelent cikk magyar vonatkozásában túl optimistának tűnő megállapításával. Nemcsak arról van szó, hogy a magyar történettudomány eredményeit külföld nem ismeri eléggé, hanem arról is, hogy a magyar kutatók még mindig nem tudják elhelyezni a magyar történelmet az egyetemes folyamatok hatalmas forgószinpadán. Amikor a XVII. század problémáihhoz kapcsolódó magyar felszólalásokat hallgattam, nem tudtam nem gondolni a provincializmus még mindig lesekedő veszélyeire.

— *Milyen tapasztalatai vannak a vitákról, hozzászólásokról?*

Igazában vitákat a latin-amerikai szekció ülésén láttam. Itt fokozottabban érvényesültek a tematikai heterogén jellegének összes negatívumai, amit szóvá is tettünk. E vitákban különösen jól lehetett tapasztalni, hogy csakis a tárgyi tudással és megfelelő nyelvi ismeretekkel párosuló látásmódbeli fölény érvényesülhet. Ez a kongresszus véglegesen bebizonyította a magyar történeészek előtt, hogy egyedül a német nyelvvel nem sokra lehet menni, egyéb nyelvet ismerete nélkülözhetetlen az azonnali és sikeres érveléshez, vitatkozáshoz. És még egy módszertani megfigyelés. Ellentétben azokkal, akik sajnálták, hogy csak 5 perc jutott egy felszólalónak, azt a tapasztalatot szűrtem le, hogy megfelelő sűrítéssel és lényeglátással 3—4 perc alatt is telibe lehet találni, ha a hozzászólónak van mondanivalója. A nagyobb egzaktaságra és a fegyelmességre való törekvés nem érne az ilyen kongresszusoknak, de itt is lehet gyakorolni ezeket a nem megvetendő készségeket.

Észrevételeim csak néhány tapasztalatra épülnek, de így is oda irányulnak, hogy újabb jelentős eseményről számolhatok be, amelyen a világ történése (sajnos a fejlődő országokból viszonylag kevesen) eszmei, módszertani szempontból hasznos dialógust folytathattak. Egyes nyugati történeészek ennél többre csak a Moszkvával és a szovjet valósággal való ismerkedést becsülték. Nem lebecsülendő álláspont, és nekik bizonyára megerőltető, hogy egy-egy ülés helyett a képtárakat, múzeumokat látogatták. Mindenképpen közelebb kerülünk egymáshoz, ami a kongresszus egyik fontos eredménye volt.

S. N. E.

Külföldi utak

(Folytatás a 2. oldalról)

Egy éves ösztöndíjas tanulmányútra Michigan államba utazott dr. Karvaly Béla tanársegéd.

Ungvárra utazik dr. Vörös László adjunktus, ahol egy évig az egyetem vendégoktatója lesz.

*

Dr. Abraham Ambrus akadémikus, a

JATE nyugalmazott tanára augusztus elején Leningrádba utazott. A Kossuth-díjas professzor a IX. Nemzetközi Anatómiai Kongresszuson tartott előadást.

Dr. Antalffy György professzor, a JATE Állam- és Jogtudományi Karának dékánja a nyáron Helsinkiben részt vett és előadást tartott a Demokratikus Jogászok Nemzetközi Szövetségének IX. Kongresszusán és Münchenben, a Nemzetközi Politikatudományi Társaság VIII. Kongresszusán.

Dr. Halász Előd egyetemi tanár augusztus 25. és 30. között az NSZK-ban járt, ahol egy nemzetközi germanisztikai kongresszuson vett részt.

Dr. Grassely Gyula egyetemi tanár Japánban járt augusztus 27. és szeptember 7. között. Kyotóban, az IMA-IAGOD Kongresszuson vett részt.

A Franciaországi Nissa-ban szeptember 1. és 10. között megrendezett Matematikai Világkongresszuson tudományegyetemünkről dr. Kalmár László, dr. Tandori Károly, dr. Leindler László és dr. Fodor Géza professzorok vettek részt.

A belgiumi Namur-ban szeptember elején rendezett kibernetikai kongresszuson járt Hantos Zoltán és Hunya Péter tudományos kutató.

Dr. Bartha Lajos docens szeptember 7. és 11. között Graz-ban részt vett a VI. Nemzetközi Mikrokémiai Kongresszuson.

A Szegedi Tanárképző Főiskola másodéves földrajzszakos hallgatói közül 17 július 4. és 11. között a Nyitrai Pedagógiai Fakultáson, 13 augusztus 24. és szeptember 7. között az Uzsgorodi Állami Egyetemen végezte szakmai gyakorlatát.

Dr. Kocsondi Andrásné, a Főiskola Idegen nyelvű Lektorátusának oktatója június 3-tól Moszkvában hathetes nyelvtanfolyamon vett részt.

Dr. Waldmann József főiskolai docens a Neveléstudományi Tanszék tanára július 6-tól 22-ig Lipcseben, a német szakosok Nyári Tanfolyamán vett részt.

Drien Károly főiskolai tanár, a Szlovák Nyelv és Irodalom Tanszék vezetője a magyar—csehszlovák kapcsolatok kulturális munkaterve alapján a Pozsonyi Nyári Egyetem szlovák nyelvtanfolyamán vett részt augusztus 1. és 26. között. Dr. Rózsa Klára, a főiskola Marxizmus—Leninizmus Tanszékének tanársegéde július 26. és augusztus 20. között Kijevben a marxizmus—leninizmust oktató nyelvtanfolyamán vett részt.

A Szlovák Szocialista Köztársaság Oktatásügyi Minisztériuma Nemzetiségi Főosztálya kérésére dr. Szendrői János tanszékvezető főiskolai tanárt, — Matematikai Tanszék — július 1-től 3-ig a csehszlovákiai magyar pedagógusok nyári egyetemén vett részt, ahol előadásokat tartott.

A magyar—szovjet kulturális munkaterv értelmében a főiskoláról az 1970/71-es tanév első felében 12 hárnapos részképzésen vesz részt a Vlagyimiri Pedagógiai Főiskolán.